

**Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta
Katedra financií**

DIPLOMOVÁ PRÁCA
Daňová reforma SR

Diplomovú prácu vypracoval:
Vedúci diplomovej práce:
Termín odovzdania:

Richard Sulík
Ing. Michal Borodovčák, CSC
30. apríl 2003

Bratislava 2003

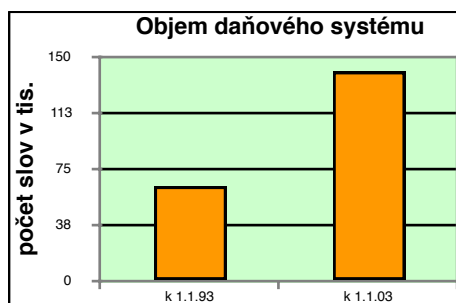
B. Úvod

1. Prečo daňová reforma

Daňové zákony tvoria veľmi citlivo vnímanú oblasť právneho poriadku, pretože určujú spôsob a podiel, akým sa každý subjekt podieľa na financovaní potrieb štátu. Na jednej strane ovplyvňujú majetkové pomery daňových subjektov, na druhej strane podmieniajú možnosti štátu na financovanie svojich potrieb. Prirodzene tu vzniká rozpor medzi daňovníkom, ktorý má záujem odovzdať čo najmenší podiel svojho majetku, a štátom, ktorý má snahu zabezpečiť dostatok zdrojov na pokrytie svojich potrieb.

Posledná výrazná reforma daňovej sústavy bola uskutočnená pred desiatimi rokmi pod vplyvom vážnych zmien v ekonomickej sfére - prechodu od centrálne plánovaného hospodárstva socialistického typu k trhovu orientovanej ekonomike. Daňové zákony platné od roku 1993 boli veľakrát novelizované, najmä v snahe "zaplátať" ich nedostatky, ktoré sa podarilo veľmi rýchlo nájsť (a využiť vo svoj prospech) určitej skupine daňovníkov. Zmeny daňových zákonov boli podmienené aj politickými vplyvmi, nakoľko názory pravicovo a ľavicovo orientovaných politických subjektov na daňové právo sú značne odlišné - ukázkovým príkladom bolo zavedenie a neskôršie zrušenie "milionárskej dane", ktorú presadil extrémne ľavicovo orientovaný politický subjekt. Pod tlakom lobistických skupín sa do daňových zákonov dostalo aj veľa nesystémových výnimiek, ktoré zvýhodňovali či znevýhodňovali určité skupiny daňovníkov.

Dôsledkom tohto procesu je výrazné skomplikovanie daňového práva, jeho slovný objem sa zväčšil viac ako dvojnásobne. Množstvo výnimiek a podmienok spôsobuje

nejednoznačnosť zákonov, čo zasa vyvoláva potrebu vydávania ďalších usmernení či výkladov. Daňové právo, ktorým sa majú riadiť milióny daňových subjektov a musí byť teda zrozumiteľné, sa stalo doménou úzkej skupiny odborníkov.

Ďalším negatívnym javom je rastúca "kriminalizácia" daňovníkov, keď daňové zákony sú voči daňovníkom príliš podozrievavé a rovno ich vopred paušálne trestajú,

čo väčšina daňovníkov vníma ako nespravodlivosť a zákonite to u nich znižuje negatívnosť porušovania takýchto "nespravodlivých" zákonov a teda zvyšuje ochotu tieto zákony naozaj nerešpektovať.

Ako nie najšťastnejšie sa ukázalo aj uplatňovanie rôznych sadzieb daní, či už podľa základu dane (napríklad pri dani z príjmu fyzických osôb podľa výšky príjmu) alebo podľa druhu zdaňovaného príjmu (daň z kapitálových výnosov je nižšia, než bežná daň z príjmu), čím sú daňovní poplatníci motivovaní k presunom svojich príjmov do iných druhových skupín, časovému rozloženiu či dokonca presunu na iné

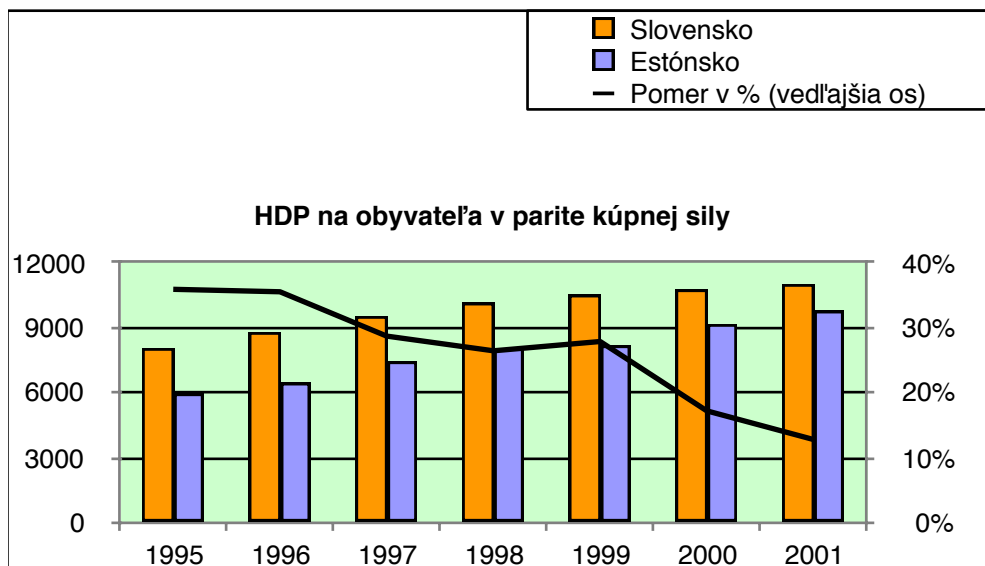
výhodnejšie zdaňované daňové subjekty, aby tak "optimalizovali" svoju daňovú povinnosť.

Navrhovaný daňový systém má za cieľ všetky tie nedostatky a deformácie toho terajšieho odstrániť. Chce dokonca omnoho viac: zdaňovať všetky druhy ziskov a všetky výšky ziskov rovnako a takto docieľiť maximálnu možnú spravodlivosť. Priame zdanenie bude úplne neutrálne a jednoduché a bude plniť výlučne fiškálnu úlohu.

Napriek tomu, že ide o dôležité ciele, zrejme sa ich nepodari dosiahnuť naraz. Určite vznikne, i keď snaha potenciálne problémy minimalizovať je skutočne veľká, množstvo problémov. Ale cesta je dôležitá. A dôležité je to, že náš štát pochopil, že musí vytvoriť také podmienky, aby tvoriví chceli tvoriť a prestali špekulovať nad tým, ako uchrániť peniaze pred štátom. A voči čiernym ovciam, ktorých síce bude menej, musí štát postupovať odhodlane a prísne.

Vzniká otázka, ktorý štát sa na takúto radikálnu zmenu svojho daňového systému podujal. Príklady sú ojedinelé. Západné štáty sú často nereformovateľné. I keď aj oni majú svoje problémy, každá časť ich spoločnosti bojuje za svoje privilégia a tak stoja roky na mieste.

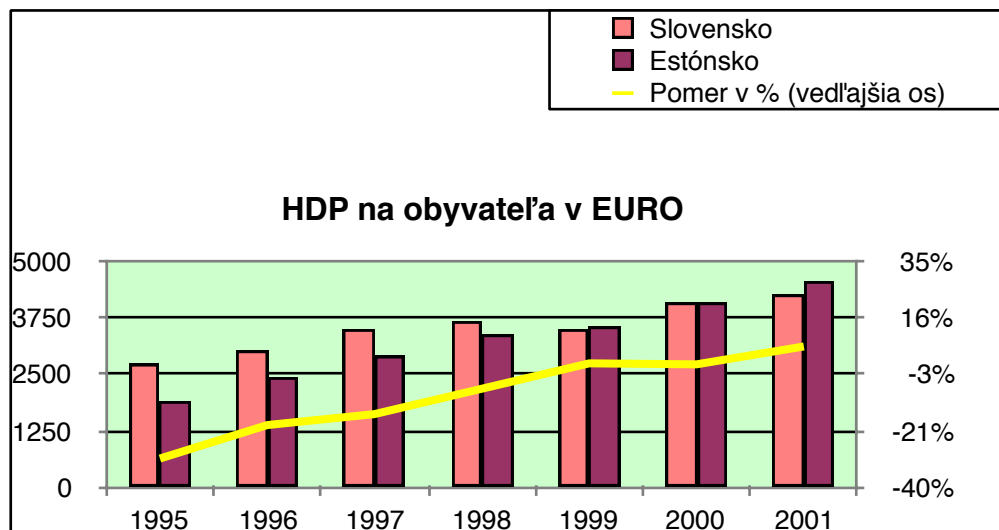
Ako príklad na odvážne kroky by mohli poslúžiť Nový Zéland, Írsko a Estónsko. Každý tento štát sa pustil do odvážnych reforiem a každému sa to vyplatilo. Konkrétne Estónsko zaviedlo jednotnú sadzbu dane a na zisky ponechané vo firme daň zrušilo úplne. Výsledok je úctyhodný. Kým ešte v roku 1996 si priemerný Slovák mohol za svoj príjem v parite kúpnej sily kúpiť o 35% viac ako Estónek, v roku 2001 to bolo už len 12%.

zdroj: Štatistický úrad SR

Vývoj je ešte výraznejší v porovnaní HDP na obyvateľa v EURO. Kým v roku 1995 priemerný Estónek vytvoril produkty a služby v hodnote 1899 EURO čo bolo o vyše 30% menej ako priemerný Slovák, v roku 2000 boli na tom Slovák a Estónek

rovnako a v roku 2001 vyprodukoval Estónci o vyše 6% viac než Slováci. Dá sa povedať, že estónske hospodárstvo rastie približne jedenkrát rýchlejšie ako slovenské. A ešte jeden fakt: Estónsky rozpočet za rok 2001 bol v prebytku vo výške 0,2% HDP.

zdroj: Štatistický úrad SR

Toto sú čísla, nad ktorými sa treba zamyslieť, a ktoré môžu byť príkladom. A nie to, že napr. Nemecko má 36 rôznych daní, vyše 100 daňových zákonov a len zákon o dani z príjmov má rozsah 250 strán.

Poznámka: Na stránke www.chancenfueralle.de informuje prof. Dr. Paul Kirchhof, daňový právnik a 12 rokov sudca nemeckého ústavného súdu, o zvrátenosti a komplikovanosti nemeckého daňového systému. Iniciatíva „Chancen fuer alle“, ktorej členmi sú významné osobnosti nemeckého hospodárskeho a politického života, požaduje medziiným rovnaké zdanenie všetkých druhov príjmov, zrušenie všetkých subvencií a výnimiek bez náhrad a radikálne zjednodušenie daňového práva.

C. Programové vyhlásenie vlády

1. Vláda vo svojom programovom vyhlásení, časť „Ekonomická politika“, zo dňa 4.11.2002 stanovuje v daňovej oblasti nasledovné ciele:

1.1 prehľadné daňové zákony

2. znížiť priame dane
3. analyzovať možnosti zavedenia rovnej dane
4. posilniť vlastné daňové príjmy obcí
5. stanoviť vlastné daňové príjmy VÚC
6. nový systém horizontálneho finančného vyrovňovania
7. prísny, priamy, spravodlivý a efektívny výber daní a znižovať sadzby
8. obmedziť daňové úniky
9. zjednodušiť daňovú legislatívu
10. novelizovať tie časti daňových zákonov, ktoré umožňujú nejednoznačný výklad
11. zjednodušiť sankčný systém v daňovej oblasti
12. zvážiť možnosti zjednotenia sadzieb dane z príjmu
13. presun daňového zaťaženia z priamych daní na nepriame dane
14. prehodnotiť uplatňovanie sadzieb majetkových daní.

Poznámka: Ciele sú zoradené v poradí podľa výskytu v programovom vyhlásení, niektoré sa opakujú.

Návrh daňovej reformy v plnej miere zohľadňuje všetky body programového vyhlásenia.

C. Programové vyhlásenie vlády

D. Princípy zdaňovania

1. Smernice EÚ

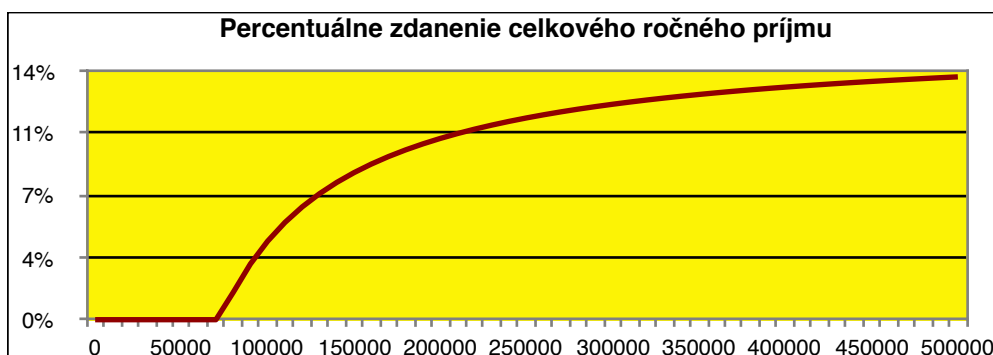
Za čias Adama Smitha, keď ešte neexistovala EÚ, sa dala spravodlivosť zdanenia považovať za najvyšší princíp. Dnes sú to smernice EÚ a nemá zmysel ich spochybňovať a tvoriť zákony, ktoré by neboli v súlade s nimi. Všetky prikazujúce ustanovenia, ako sú minimálne sadzby dane, spôsoby zdanenia a výnimky, musia byť dodržané aspoň v nevyhnutnej miere.

2. Spravodlivosť

Princíp spravodlivosti nerieši otázku, či samé vyberanie daní je spravodlivé, ale to, aby spôsob ich vyberania bol čo najspravodlivejší. Dane musia byť spravodlivé horizontálne aj vertikálne.

- 2.1** Horizontálna spravodlivosť znamená, že subjekty s **rovnakými celkovými** ziskami musia byť **zdanené rovnako**.
2. Vertikálna spravodlivosť znamená, že subjekty s **vyššími celkovými** príjmami platia relatívne (percentuálne) **vyššiu daň**. Pri zároveň rovnkej dani túto požiadavku zabezpečí nezdaniteľné minimum vo výške násobku životného minima.

Poznámka: Zákon č. 125/1998 Z. z. o životnom minime (v neskorších zneniach) stanovil životné minimum vo výške 3.930,- Sk na osobu na mesiac.

Poznámka: Tým, že najprv sa u každého daňovníka odráta rovnaké nezdaniteľné minimum vo výške 72.312,- Sk (18,4-násobok životného minima) a následne uplatní jednotná sadzba dane vo výške 16%, je zdanenie daňovníka s celkovým príjmom 70.000,- Sk 0%, daňovníka s celkovým príjmom 120.000 Sk 6,36% a daňovníka s celkovým príjmom 240.000 Sk 12,58% z celkového príjmu.

3. Neutrálnosť

Zdanenie musí byť neutrálne, to znamená, že nemôže skresľovať hospodárske procesy a ovplyvňovať rozhodnutia subjektov. Táto požiadavka sa týka predovšetkým dane zo zisku. Keď subjekty začnú svoje správanie prispôbovať umelo a zle vytvoreným daňovým normám, napr. preskupovať svoje príjmy, znižujú tým celkový výsledok. **Dokonale neutrálne stanovená daň nemení správanie subjektov.**

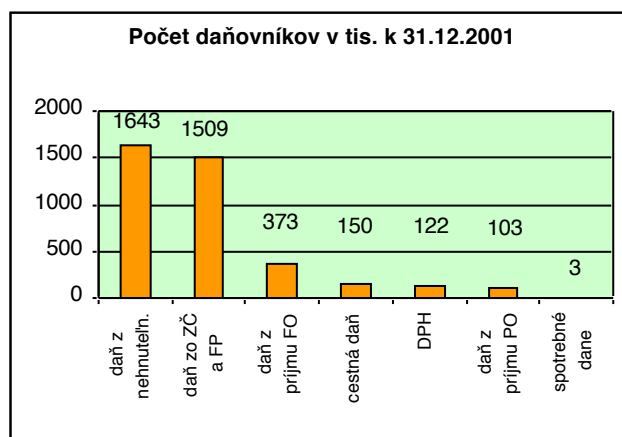
3.1 Centrálnou požiadavkou je rovnaké posudzovanie a **rovnaké zdanenie všetkých druhov a všetkých výšok ziskov, ako aj všetkých subjektov.**

3.2 Z uvedeného vyplýva, že k zdaneniu ziskov smie dôjsť len raz a to pri prechode od tvorby dôchodkov k ich spotrebe, resp. reinvestícii (bod E 1.1).

4. Jednoduchosť

Pravidlá zdaňovania musia byť jednoduché a jednoznačné. Takýto daňový systém smie obsahovať len nevyhnutné minimum noriem, tieto samotné musia byť ľahko pochopiteľné a smú mať len jeden výklad. Čím sú zákony a vyhlášky zložitejšie, tým sú vyššie náklady a nároky na výpočet, výber a správu dane. K vybranému objemu dane musia byť náklady na jej výber minimálne.

Jednoduchosť aj preto, že daňové zákony nie sú robené pre ich tvorcov a daňových expertov, ale pre takmer 4 mil. daňovníkov.

Poznámka: 4 mil. daňovníkov neznamená 4 mil. občanov.

5. Účinnosť

Daň musí byť účinná. To znamená, že nesmie poskytovať legálne možnosti vyhnutia sa plateniu dane a nesmie uľahčovať nelegálny daňový únik, alebo dokonca subjekty k tomu nabádať. Tak isto nesmie neprimeranými zásahmi a nelogickými opatreniami subjekty kriminalizovať, teda ich k daňovému úniku nepriamo nútiť. **Čím viac výnimiek zákon obsahuje, tým ľahšie sa nájdu možnosti úniku.**

Štát nemá najmenšiu šancu regulovať päť miliónov jednotlivcov – jediné riešenie je preto v jednoduchých a jasných normách.

6.Ďalšie tézy

Okrem uvedených princípov zdaňovania je pri tvorbe daňového systému potrebné zohľadniť nasledovné tézy:

- 6.1** Priame zdaňovanie ziskov má slúžiť na plnenie fiškálnych cieľov a nesmie sa používať na plnenie iných cieľov, ako napr. sociálna politika, štrukturálna či regionálna politika a hospodárska politika. Zavádzanie špecifických daňových režimov, a to z akýchkoľvek dôvodov, vedie ku zvyšovaniu zložitosti daňového systému, nárastu celospoločenských nákladov na jeho aplikáciu a k zvyšovaniu rizika obchádzania daní.
- 6.2** Daňové princípy sa musia **realizovať bez ohľadu** na politické záujmy, záujmy lobistických a záujmových skupín, makroekonomické dopady a pod. **Nevyhnutné potreby štátneho rozpočtu sa zabezpečujú cez výšku sadzieb**, ale nesmú ovplyvniť realizáciu daňových princípov.
- 6.3** Čím viac daňovník pociťuje daňové zákony ako nespravodlivé, tým má menšie zábrany spáchať daňový únik.
- 6.4** Všetky zmeny je nutné **realizovať naraz**, postihnutí (tí, ktorí prídu o rôzne daňové úľavy) sa skôr zmieria s tým, keď budú vedieť, že o výhody prišli aj všetky ostatné doteraz zvýhodnené skupiny. Zároveň sa otvorí priestor pre všeobecné zníženie sadzieb. Metóda „veľkého tresku“ sa bežne uplatňuje pri komplexných zmenách, ako napr. rozšírenie EÚ o 10 členov alebo rozšírenie NATO o 7 členov.
- 6.5** Reformu je nutné **realizovať čím skôr**, aby daňovníci čím skôr pociťovali jej výhody a aby nový daňový systém reálne fungoval ešte počas tohto volebného obdobia. Odvaha vlády je v prvom roku volebného obdobia najvyššia. Najskorší možný termín nadobudnutia účinnosti nových daňových zákonov je 1.1.2004. Do skončenia riadneho volebného obdobia takto ostávajú len 2 celé zdaňovacie obdobia.

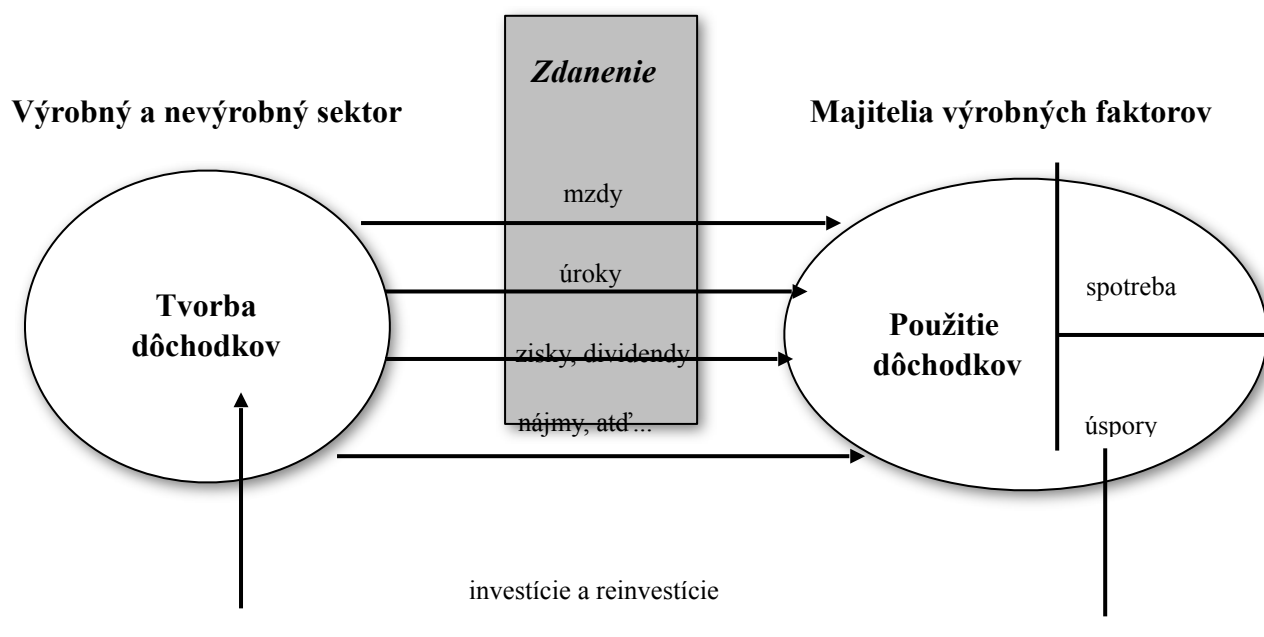
E. Daňový systém

Existuje mnoho rôznych teórií, ktorých predmetom sú dane a ich opodstatnenosť. A práve preto jednoznačná (všeobecne uznaná ako správna) odpoveď na otázku, koľko a aké dane sú najvhodnejšie, neexistuje. Rôzny historický vývoj, kultúra, obyčaje, stav ekonomiky atď. jednotlivých štátov spôsobujú odlišnosť ich daňových systémov. V podmienkach našej spoločnosti a našej doby sa ukazuje ako najvhodnejšie zdaňovať **zisk, majetok a spotrebu**.

1. Zdaňovanie ziskov

1.1 Rovná daň

Zisky všetkých subjektov (fyzické osoby, zahraničné osoby, právnické osoby a ostatné subjekty) sa budú zdaňovať **jednou** percentuálnou sadzbou. Budú sa líšiť len pravidlá pre vyčíslenie zisku, teda základu dane, u jednotlivých typov subjektov. Napríklad u zamestnanca je zisk jeho mzda znížená o odvody do poisťovní a nezdaniteľné minimum. U právnickej osoby to je upravený hospodársky výsledok.

Zisky vo všetkých možných formách sú zdaňované presne raz. To znamená, že to, čo nie je daňovým výdavkom u platiteľa, nie je zdaniteľným príjmom u príjemcu a to čo je daňovým výdavkom u platiteľa, je zdaniteľným príjmom u príjemcu. Tento mechanizmus sa nazýva integrovaná rovná daň.

2. Majetok

2.1 Daň z pozemkov

Zdaňujú sa všetky pozemky pevnou sadzbou na m² podľa druhu pozemku a lokality. Zdaňovaním stavieb a bytov boli tlmené investície. Ďalším dôvodom na zrušenie zdaňovania stavieb a bytov je vysoká náročnosť na určenie hodnoty nehnuteľností.

2.2 Daň z úžitkových vozidiel

Zruší sa zdanenie osobných motorových vozidiel využívaných na podnikanie. Budú sa zdaňovať len všetky úžitkové vozidlá podľa ich váhy a množstva emisii v zmysle smernice 99/62/EHS. Musia sa uplatniť úľavy na dani (smernica 92/106/EHS) pre kombinovanú dopravu.

3. Spotreba

3.1 Všeobecná daň z pridanej hodnoty

Zdaňujú sa všetky spotrebované tovary a služby priebežnou metódou, to znamená jednou percentuálnou sadzbou z ich pridanej hodnoty u každého platiteľa tejto dane.

3.2 Špecifické spotrebné dane

Zdaňujú vybrané druhy spotreby podľa príslušných smerníc EÚ.

1. Daň z liehu

Zdaňuje sa konzumný lieh pevnou sadzbou v Sk na liter čistého alkoholu.

2. Daň z piva

Zdaňuje sa pivo pevnou sadzbou v Sk na stupeň Plato a hektoliter, tak aby zdanenie alkoholu v pive približne zodpovedalo zdaneniu alkoholu vo víne.

3. Daň z vína

Zdaňuje sa tiché víno, šumivé víno a medziprodukty pevnou sadzbou v Sk na hektoliter. Predpokladá sa priemerný obsah alkoholu vo víne vo výške 10%.

4. Daň z tabaku

Zdaňuje sa tabak a tabakové výrobky kombinovanou sadzbou tak, aby sa celková daň z maloobchodnej predajnej ceny priblížila k požadovanému percentu.

5. Daň z minerálnych olejov

Zdaňujú sa minerálne oleje pevnou sadzbou v Sk podľa druhu na 1000 litrov alebo 1000 kg (ťažké oleje).

4. Zrušené

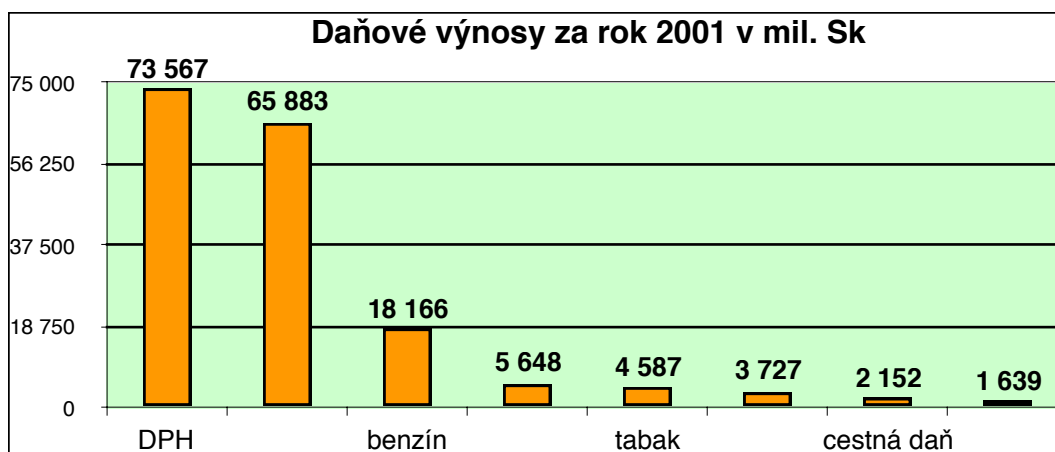
Daň z prevodu a prechodu nehnuteľností nezdaňuje ani zisk, ani spotrebu a ani majetok. Je jednoducho neopodstatnená.

Daň z darovania (len vtedy, že predmetný dar v žiadnom prípade nebude daňovým výdavkom u darcu) a **daň z dedičstva** zdaňuje majetok, ktorý už raz zdanený bol, a preto je nespravodlivá.

Skutočnosť, že pred darovaním alebo dedením mal predmetný majetok iného vlastníka nie je relevantná. Nič sa nevytvorilo, ani nespotrebovalo a uplatnenie majetkových daní nie je ovplyvnené.

Ďalším závažným dôvodom na zrušenie týchto daní je ich obzvlášť nízky výnos (0,9‰ daň z darovania, 0,6‰ daň z dedičstva z celkových daňových výnosov) a tým pádom porušenie princípu účinnosti. Okrem nehnuteľností a výnimočne veľkých majetkov sú daň z dedičstva a daň z darovania nekontrolovateľné.

Nasledovná tabuľka ukazuje na porovnanie výnosy jednotlivých skupín daní.

Zdroj: ÚDR SR a MF SR

Poznámka: Položka majetok obsahuje výnos dane z darovania, dane z dedičstva a dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.

5. Rekapitulácia

Výsledkom daňovej reformy by v súčasnosti mal byť daňový systém pozostávajúci z 9 rôznych daní

5.1 Priame dane

5.1.1 Zisk

5.1.1.1 Rovná daň

2. Majetok

5.1.2.1 Daň z pozemkov

5.1.2.2 Daň z úžitkových vozidiel

5.2 Nepriame dane

1. Všeobecná spotreba

5.2.1.1 Daň z pridanej hodnoty

2. Špecifická spotreba

5.2.2.1 Daň z liehu

2. Daň z piva

3. Daň z vína

4. Daň z tabaku a tabakových výrobkov

5. Daň z minerálnych olejov

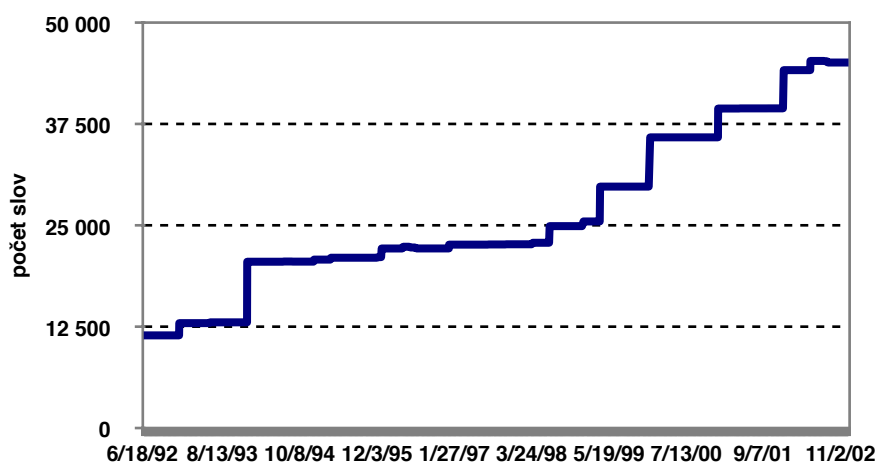
F. Zákon o dani zo zisku

1. Zhodnotenie súčasného zákona o daniach z príjmov FO a PO a jeho nedostatky

Zdanenie príjmov fyzických a právnických osôb je predmetom právnej úpravy dane z príjmov FO a PO, ktorú s účinnosťou od 1.1.2000 schválila NR a bola uverejnená pod č. 366/1999 Zb.

Uvedený zákon má doposiaľ 11 noviel. Jemu predchádzal zákon č. 286/1992 s účinnosťou od 1.1.1993, ktorý mal 21 noviel.

- 1.1** Počas 10-ročného uplatňovania tohto zákona narástol jeho slovný objem na štvornásobok, ako ukazuje graf:

- 1.2** Tento nárast je spôsobený najmä veľkým počtom výnimiek, ktoré zákon komplikujú a samotnú daň deformujú. Za obdobie uplatňovania zákona vzrástol počet výnimiek a podobných ustanovení na 212.

Výnimky	90 položiek
Príjmy, ktoré nie sú súčasťou dane	19 položiek
Oslobodenie od dane	66 položiek
Zvláštne sadzby dane	37 položiek

Výnimky pre jeden subjekt zákonite zvyšujú daň pre ostatné subjekty. Výnimky porušujú všetky daňové princípy. Sú nespravodlivé voči ostatným, nie sú neutrálne, komplikujú zákony a znižujú ich účinnosť. Výnimky, úľavy a oslobodenia sú jed pre efektívny daňový systém, a preto ich treba v maximálnej možnej miere obmedziť. Preto zákon o dani zo zisku nesmie obsahovať:

- 1. oslobodenia od dane,**

Poznámka: Napriek požiadavke o zrušení oslobodení od dane je nevyhnutné z rôznych dôvodov, ako napr. komplikované vyčíslenie hodnoty a pod., niektoré oslobodenia zachovať. Tieto sú uvedené v bode 3.2.3.

2. úľavy na dani,

1.2.3 samostatné základy dane,

1.2.4 osobitné sadzby dane,

5. rôzne paušálne výdavky,

Poznámka: Z dôvodu jednoduchosti sa odporúča ponechať živnostníkom jednu sadzbu paušálnych výdavkov a síce 30%. Túto si bude možné zvoliť pre všetky činnosti a pre všetky výšky príjmov. Paušálne výdavky majú umožniť podnikanie bez vedenia účtovníctva, presne tak, ako to umožňovala paušálna daň.

1.2.6 paušálnu daň.

3. Úplne nové znenie

Zákon o dani z príjmov bol vrátane jeho predchodcu 32-krát novelizovaný a stále viac sa komplikoval. Preto je zjavné, že ďalšia novelizácia súčasné nedostatky neodstráni a navrhuje sa vypracovať nový zákon o zdaňovaní ziskov, ktorý bude plniť len fiškálne ciele a spravodlivo, jednoducho, neutrálne a účinne zdaňovať zisky daňovníkov.

4. Zrušenie 1% z dane na osobitné účely

Ide o absolútne nesystémové opatrenie. Úlohou zákona o dani zo zisku nie je daňovníkov nabádať ku charite. Buď štát toto jedno percento nevyhnutne potrebuje na svoje financovanie, potom je to príjem štátneho rozpočtu a malo by byť ako príjem a výdavok zahrnuté v zákone o štátnom rozpočte alebo ho nepotrebuje nevyhnutne a potom je toto ustanovenie v rozpore s článkom 20, ods. 4 ústavy, ktorý obmedzenie vlastníckeho práva povoľuje iba v nevyhnutnej miere. Ďalšími dôvodmi na zrušenie tohto ustanovenia sú jeho mimoriadna administratívna náročnosť, nízky výnos vo výške cca 100 mil. Sk za rok 2001 a nie zanedbateľné zneužívanie mimovládnyimi organizáciami založenými špeciálne na tento účel. Znížme dane a robme dobročinnosť zo svojho.

1.5 Zákon obsahuje všeobecné ustanovenia ako sú penále a pokuty, ktoré patria do zákona o správe daní a poplatkov.

2. Cieľ novej právnej úpravy

Cieľom zákona o dani zo zisku je jednoduchými a jednoznačnými pravidlami plne podporiť všetky druhy štandardného podnikania a nízko, rovnako a presne raz zdať vytvorený zisk.

Tento cieľ má byť dosiahnutý zavedením rovnej dane.

1. Prečo práve rovná daň?

2.1.1 Rovná daň je spravodlivá

Dnešný daňový systém je v tom nespravodlivý, že čím má daňovník vyšší príjem, čím je teda úspešnejší, tým väčšie percento mu štát vo forme daní zoberie. Ten kto zarába veľa (nad 598 tis. Sk ročne), musí z poslednej zarobenej koruny odvieť 38 halierov daň. Ten kto zarába málo (menej ako 128 tis. Sk ročne), len 10 halierov. Takéto zdanenie trestá úspešnosť a demotivuje. Rovná daň zdaňuje všetky príjmy a všetky subjekty rovným dielom a odstraňuje tak túto zásadnú nespravodlivosť dnešného daňového systému.

2.1.2 Rovná daň znamená rovnosť šancí

Nikto nebude znevýhodnený alebo zvýhodnený kvôli činnosti, ktorú vykonáva a kvôli výške príjmu. Či poľnohospodárstvo (15%), taxikári (paušálna daň, max. 2,75%), prevádzkovateľ vodnej elektrárne do 1 MW (0%), autor s príjmom do 4000 Sk od jedného platiteľa (10%) alebo tichý spoločník (25%). Všetci, úplne všetci daňovníci budú mať presne to isté zdanenie. Prvých 72 312,- Sk vôbec a každá ďalšia koruna, bez ohľadu na činnosť, 16%. Rovná daň vytvorí skutočnú rovnosť šancí. Aspoň, čo sa týka zdanenia.

2.1.3 Rovná daň je jednoduchá

Dnešný zákon o dani z príjmov obsahuje 21 rôznych sadzieb daní a pozná 443 druhov príjmov. Každý príjem musí byť priradený ku konkrétnej sadzbe daní a aj preto je dnešný zákon neúmerne komplikovaný. Rovná daň takéto komplikácie nepozná. Je úplne jedno o aký druh a akú výšku príjmu sa jedná, sadzba dane je vždy len jedna.

2.1.4 Rovná daň je solidárna

Jedna zo zásad a vymožeností občianskej spoločnosti je, že na základné funkcie štátu ako je obrana, súdnictvo, školstvo, polícia atď. prispievajú majetnejší vo väčšej miere. Zdanenie musí tento princíp solidarity dodržiavať, zároveň však nemôže demotivovať k hospodárskej činnosti, nemôže tlmiť ekonomickú aktivitu. Jedine rovná daň spĺňa obidve požiadavky súčasne. Rovná daň nie je rovnaká daň, 16% zo 100 tis. nad nezdaniteľné minimum je **16 tis. Sk** a 16% z milióna nad nezdaniteľné minimum je **160 tis. Sk**, teda 10krát viac.

2.1.5 Rovná daň najviac dodržiava princípy zdanenia

Rovná daň je spravodlivá, lebo rovnakú výšku príjmu zdaňuje rovnako a vyšší príjem zdaňuje viac. Rovná daň je jednoduchá, lebo množstvo definícií rôznych príjmov nie je potrebné, všetky sú posudzované rovnako. Rovná daň je neutrálna, lebo je jedno akú činnosť daňovník vykonáva, aký má druh

a výšku príjmu, sadzba dane je vždy rovnaká. Rovná daň je účinná, lebo kvôli svojej všeobecnosti znižuje náklady na jej výber a kontrolu.

2.1.6 Rovná daň až po nezdaniteľnom minime

Ten kto zarába skutočne málo nebude platiť vôbec žiadnu daň. Prvých 72 312,- Sk sa nezdaňuje a nad toto nezdaniteľné minimum sa na všetky príjmy bez ohľadu na typ a výšku uplatní jedna jediná sadzba dane. Príjem 100 tis. Sk prevyšuje nezdaniteľné minimum o 27 688,- Sk a len z neho sa odvedie 16% daň, čiže 4 430,- Sk. Celková daň je tak 4,43%.

2.1.7 Rovná daň umožní vždy uplatniť nezdaniteľné minimum

Kvôli progresii zdanenia fyzických osôb museli príjmy (napr. úroky), ktoré mohli mať fyzické osoby aj právnické osoby, byť zdanené osobitnou sadzbou dane. To ale neumožňovalo si uplatniť nezdaniteľné minimum v prípade len týchto príjmov. Rovná daň tým, že zdaňuje všetky druhy a všetky výšky príjmov rovnako, umožňuje uplatnenie nezdaniteľného minima na akýkoľvek príjem alebo akúkoľvek kombináciu príjmov.

2.1.8 Rovná daň zachováva progresiu zdanenia

Vďaka nezdaniteľnému minimu vo výške 72 312,- Sk vzniká nasledovná regresia: prvých 72 312,- Sk sa nezdaňuje vôbec, všetky ďalšie príjmy sa zdaňujú sadzbou 16%. To znamená, že z prvých

70 tis. Sk	je daň 0,- Sk	čiže 0%
120 tis. Sk	je daň 7 630,- Sk	čiže 6,4%
180 tis. Sk	je daň 17 230,- Sk	čiže 9,6%
360 tis. Sk	je daň 46 030,- Sk	čiže 12,8%

Napriek tejto progresii, ktorá vzniká zohľadnením nezdaniteľného minima, je marginálne zdanenie rovnaké. A to je snáď najväčšia výhoda rovnej dane.

2.1.9 Rovná daň zdaňuje presne raz

Ďalšia podstatná vlastnosť rovnej dane je nielen rovnaké ale aj jednorazové zdanenie príjmov. To znamená, že príjem, ktorý pred svojou spotrebou bol už raz zdanený, nemôže byť zdanený druhýkrát. Napr. zisky, ktoré vytvorila s.r.o. boli predmetom zdanenia v tejto s.r.o. a preto, keď sú vyplatené spoločníkom, už nie sú predmetom dane. Rovná daň znamená dôsledné uplatnenie princípu zdanenia rovným dielom

2.1.10 Rovná daň najlepšie odstráni výnimky

V minulosti sa zákonodarca snažil cez daňový systém realizovať hospodársku, sociálnu či štrukturálnu politiku. Absolventi VŠ nemuseli platiť dane, výnosy z hypotekárnych záložných listov sa nezdaňujú, pre právnické osoby zabezpečujúce poľnohospodársku výrobu je sadzba dane 15% namiesto 25%. To sú len tri z vyše 200 rôznych výnimiek. Nikto, doslova nikto, nedokázal a nedokáže povedať, koľko ktorá výnimka vo forme nevybratých daní stála a koľko pre hospodárstvo priniesla. Vie sa ale, že každá výnimka bráni nižšej dani pre všetkých ostatných. Preto je jediné riešenie obmedzenie daňovej politiky na výlučne fiškálnu úlohu a to je výber daní. A nato je rovná daň to najlepšie, lebo je to najjednoduchšie a najprehľadnejšie riešenie.

2.1.11 Rovná daň zníži daňové úniky a špekulácie

Tým, že akýkoľvek druh a akákoľvek výška príjmu nad nezdaniteľné minimum je zdanená rovnako, odpadá všetka motivácia k presúvaniu príjmov zo základov dane s vysokým zdanením do základov s nízkym zdanením. Napr. obľúbený trik na hrane legality bol zamestnať proforma brigádnikov, ktorí platili len 10% daň z príjmu a tak sa vyhnúť vyššiemu zdaneniu v progresívnych pásmach. So zavedením rovnej dane sa všetky takéto snahy stávajú bezpredmetné.

2.1.12 Rovná daň umožní paušálne zdanenie

Napriek zrušeniu inštitútu paušálnej dane, ktorá je nespravodlivá, lebo nie všetci daňovníci ju môžu využívať (napr. daňový poradca nemôže, zato novinár môže) bude prostredníctvom paušálnych výdavkov vo výške 30% umožnené paušálne zdanenie aj pri rovnej dani. Kto sa rozhodne si uplatniť 30% paušálne výdavky namiesto výdavkov preukázateľne vynaložených, nemusí viesť účtovníctvo. Je to tak jednoduché ako pri paušálnej dani. Tiež platí rovná daň, ale celkové zdanenie závisí od výšky príjmu. Napríklad: Živnostník (akýkoľvek a nie len vybrané skupiny)

Príjem	Paušálne výdavky	Nezdaniteľné minimum	Daň	Zdanenie celkového príjmu
150 000	45 000	72 312	5 230,-	3,5%
300 000	90 000	72 312	22 030,-	7,3%
600 000	180 000	72 312	55 630,-	9,3%
1 800 000	540 000	72 312	190 030,-	10,5%

Pri vyšších príjmoch je to viac ako doteraz. Je to preto, že smiešne nízke zdanenie bolo silne nespravodlivé voči všetkým tým, ktorí si paušálnu daň uplatniť nemohli.

2.1.13 Rovná daň zrýchľuje hospodársky rast

Podľa Inštitútu A. de Tocquevilla (www.adti.net) je rovná daň úplne alebo v približnej podobe zavedená v 33 krajinách sveta. Keď tento ústav porovnal rast HDP v krajinách s rovnou daňou a bez nej, zistil, že v tých prvých je rast asi dvakrát rýchlejší. Pokiaľ porovnal len menej vyspelé ekonomiky, pomer rastu HDP bol štvornásobný v prospech krajín s rovnou daňou. Rovnú daň má napríklad Nový Zéland, Estónsko, ktoré v roku 1995 malo o 30% menší HDP na obyvateľa ako Slovensko a v roku 2001 o 6% vyšší, alebo jedna z najrýchlejšie rastúcich ekonomík na svete, Hongkong.

2.1.14 Rovná daň je ten správny signál

Pre zahraničných ale aj tuzemských investorov je zavedenie rovnej dane správa s nasledovným obsahom: „Slovensko je krajina schopná rozumných a odvážnych reforiem. Tu budú pre vaše investície vytvorené tie najlepšie podmienky.“

Jedine investície dokážu totiž vytvoriť to, čo táto krajina najviac potrebuje, pracovné miesta. Žiadne daňové úľavy, či špeciálne sadzby alebo výnimky nepresvedčia investorov tak, ako jednoduchá, jednoznačná a neutrálna daňová politika

2.1.15 Rovná daň nie je strielanie od pásu

V novembri 2002 zriadil minister financií SR komisiu, ktorej úlohou bolo pripraviť daňovú reformu. Všetci 13 členovia komisie sú odborníci v tejto oblasti. Dvaja členovia sa tejto daňovej reforme venujú na plný úväzok. V januári 2003 robili nezávisle od seba rôzne prepočty SAV, INFOSTAT, IFP a komisia. Vo februári 2003 navštívila Slovensko technická misia Medzinárodného menového fondu. Ďalej prebehlo nespočetne veľa porád, stretnutí, rozhovorov a konzultácií na danú tému s rôznymi inštitúciami. Výsledok týchto snáh je daňová reforma s rovnou daňou ako centrálnou zmenou. Rovná daň je dôkladne premyslená, precízne vypracovaná koncepcia a s exaktným výpočtom dopadu na štátny rozpočet.

2.1.16 Rovnú daň odporúča Medzinárodný menový fond

Vo februári 2003 vyslal Medzinárodný menový fond na Slovensko misiu na základe žiadosti Ministerstva financií o poskytnutie technického poradenstva v súvislosti s prebiehajúcou prípravou daňovej reformy na Slovensku. Vo svojej správe z 26. 2. 2003 Medzinárodný menový fond píše: „Misia dôrazne podporuje cieľ zjednodušiť systém prostredníctvom reformy... Zjednotenie sadzieb daní a zrušenie výnimiek predstavujú značný pokrok pri plnení tohto cieľa.“

2.1.17 Rovná daň je v súlade s medzinárodným právom

Koncepcia rovnej dane, ako aj celá daňová reforma, prísne dodržiava všetky kogentné ustanovenia smerníc EÚ a neporušuje žiadne ostatné ustanovenia. Ďalej rovná daň, ako aj celá daňová reforma, je plne v súlade so zmluvami o zamedzení dvojitého zdanenia, ostatnými medzinárodnými zmluvami a Ústavou SR.

2.1.18 Rovná daň má šancu práve teraz

Po 10 rokoch má Slovensko prvýkrát pravicovú vládu. Všetky štyri koaličné strany sú za rovnú daň, niektoré to dokonca mali ako súčasť predvolebnej kampane. Vláda je na začiatku volebného obdobia a pri uvedení rovnej dane od 1.1.2004 má dva roky čas, aby sa voliči mohli presvedčiť o jej výhodách. V lete 2004, keď sa SR stane členom EÚ bude takáto reforma oveľa ťažšia, keď nie nemožná.

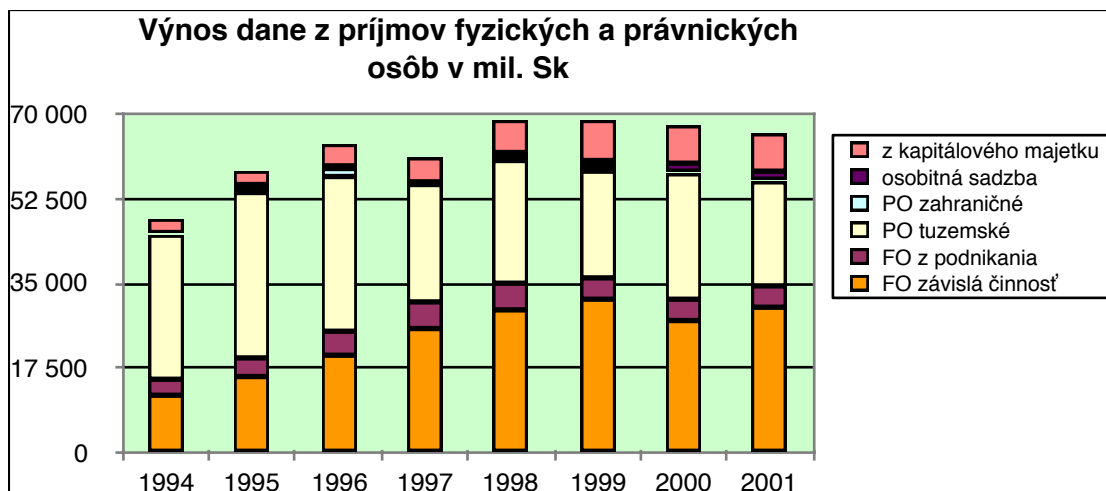
2.2 Obmedzenia pri jednoduchom účtovníctve

V jednoduchom účtovníctve rozhoduje tok peňazí a v podvojnom daňové doklady. Subjekty účtujúce v jednoduchom účtovníctve majú možnosť pomocou subjektov účtujúcich v podvojnom účtovníctve svoj zisk presúvať do budúceho zdaňovacieho obdobia tak, že koncom roka napr. predajú svoj sklad (kupujúci ho nezaplatí, a preto majú náklad ale nie príjem, v podvojnom účtovníctve je táto operácia neutrálna) a začiatkom roka ho kúpia späť. Napriek skutočnosti, že jednoduché a podvojné účtovníctvo sa vo svojej náročnosti príliš nelíšia, má množstvo malých a najmenších živnostníkov zábrany a obavy účtovať v systéme podvojného účtovníctva. Riešenie teda nie je v úplnom zrušení jednoduchého účtovníctva, ale v jeho obmedzení.

Navrhuje sa, aby účtovať v podvojnom účtovníctve boli povinní platitelia DPH. Spolu so znížením hranice na povinnú registráciu za platiteľa DPH z 3 mil. Sk na 1,5 mil. Sk obratu ročne sa zamedzí väčším presunom ziskov medzi obdobiami, aj ostane najmenším živnostníkom jednoduché účtovníctvo ponechané.

4. Dopad na štátny rozpočet

Prehľad o výnose daní z príjmov v rokoch 1993 až 2001 poskytuje nasledovný graf:

Zdroj: ÚDR SR

4.1 Odhad výnosu dane z príjmov fyzických osôb

4.1.1 Nezdaniťelné minimum

Podľa údajov ÚDR činilo priemerné nezdaniťelné minimum v roku 2001 46.697,- Sk. Po odrátaní nezdaniťelného minima na daňovníka vo výške 38.760,- Sk ostáva 7.937,- Sk, ktoré sa delia na manželku a deti. Podľa údajov Štatistického úradu bola v 12,81% ekonomicky aktívnych domácností žena v domácnosti. Z toho vyplýva následná priemerná skladba nezdaniťelného minima:

daňovník	1,0000	38.760 Sk	38.760 Sk
manželka	0,1281	12.000 Sk	1.537 Sk
deti	0,5614	11.400 Sk	6.400 Sk
spolu			46.697 Sk

Poznámka: Podľa sčítania obyvateľov za rok 2001 je na Slovensku 1.168.023 úplných rodín, z toho 291.479 rodín dôchodcov. Žien v domácnosti je 338.709, z toho je 226.382 (na tieto sa nezdaniťelné minimum uplatniť nedá) manželiek nepracujúcich dôchodcov. Ostáva 876.544 rodín a 112.327 nepracujúcich manželiek, čo zodpovedá 12,81%.

2. Nezdaniťelné minimum po daňovej reforme

V závislosti od výšky zdanenia sa určí nezdaniťelné minimum tak, aby žiaden typ daňovníka pri žiadnej výške príjmu nebol zdanený viac ako dnes. Na nepracujúcu manželku si môže daňovník uplatniť také isté nezdaniťelné minimum ako na seba. V prípade, že má manželka príjmy, toto nezdaniťelné minimum sa o tieto príjmy zníži. Na dieťa si môže uplatniť nezdaniťelné minimum vo výške 4,3-násobku minimálnej mzdy. Po porovnaní s dnešným

F. Zákon o dani zo zisku

zdanením sú priemerné výšky nezdaniateľných miním vyjadrené v násobkoch životného minima (3.930,-Sk/mesiac) nasledovné:

sadzba dane	násobok minimálnej mzdy	nezdaniateľné minimum				násobok dnešného stavu
		daňovník	manželka	dieťa	spolu	
15%	17,4	68 382	8 760	9 487	86 629	1,86
16%	18,4	72 312	9 263	9 487	91 062	1,95
17%	19,3	75 849	9 716	9 487	95 052	2,04
18%	20,1	78 993	10 119	9 487	98 599	2,11
19%	20,7	81 351	10 421	9 487	101 259	2,17
20%	21,4	84 102	10 773	9 487	104 363	2,23
21%	22,9	89 997	11 529	9 487	111 013	2,38
22%	24,4	95 892	12 284	9 487	117 663	2,52
23%	25,8	101 394	12 989	9 487	123 870	2,65
24%	27,0	106 110	13 593	9 487	129 190	2,77
25%	28,2	110 826	14 197	9 487	134 510	2,88

Poznámka: Uvedené nezdaniateľné minimum na manželku je 12,81% z nezdaniateľného minima daňovníka, na dieťa je to 56,14% zo 4,3-násobku životného minima (pozri hore).

Tu sa nachádza ďalších 8 strán prepočtov. Všetky prepočty sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke. Myslím si, že konkrétne prepočty nebude treba vedieť. Jediné, čo by ich možno mohlo zaujímať je to, že pri dani z príjmov PO sa pri zníženej sadzbe ráta so zvýšeným základom dane z dôvodu, že subjekty prestanú svoj základ dane optimalizovať, čo po slovensky znamená, že prestanú ojedávať štát, lebo sa im to pri nízkej sadzbe neoplatí. Rišo

2. Sumarizácia

F. Zákon o dani zo zisku

sadzba dane	Fyzická osoba typ A		Fyzická osoba typ B1		závislá činnosť		PO	kapitálové výnosy	Celkový dopad na ŠR
	1. pasmo	ostatné pásma	1. pasmo	ostatné pásma	daň vyberaná				
					zamestn.	zrážkou			
15%	-97	-1 978	-356	-2 277	-7 951	635	-5 421	-3 838	-21 282
16%	-110	-1 884	-417	-2 252	-7 751	762	-5 249	-3 695	-20 595
17%	-121	-1 791	-466	-2 208	-7 565	889	-4 906	-3 564	-19 731
18%	-131	-1 698	-505	-2 150	-7 378	1 016	-4 435	-3 444	-18 726
19%	-139	-1 602	-531	-2 072	-7 088	1 143	-3 876	-3 336	-17 501
20%	-148	-1 511	-561	-2 000	-6 949	1 270	-3 258	-3 238	-16 396
21%	-171	-1 448	-623	-2 003	-7 665	1 397	-2 607	-3 151	-16 271
22%	-191	-1 391	-671	-2 017	-8 079	1 524	-1 941	-3 072	-15 839
23%	-206	-1 334	-703	-2 034	-8 326	1 651	-1 278	-3 003	-15 234
24%	-214	-1 275	-721	-2 044	-8 518	1 778	-627	-2 943	-14 564
25%	-219	-1 219	-729	-2 068	-8 776	1 905	0	-2 890	-13 996

5. Vzťah k ústave SR a k právnym normám EÚ

Predkladaný zámer je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a nie je v rozpore s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Poznámka: Dani zo zisku sa týkajú tri smernice EÚ.

Smernica 90/434/EHS zakazuje zdanenie ziskov vznikajúcich pri výmene akcií alebo podielov v rámci fúzií, delenia a akvizícií až do ich realizácie. Táto požiadavka je splnená, keďže daň zo zisku zdaňuje len finančne realizovaný zisk.

Smernica 90/435/EHS zakazuje ďalšie zdaňovanie ziskov zrážkovou daňou pri zdroji pri ich vyplácaní materským spoločnostiam do členského štátu EÚ. Toto ustanovenie sa však netýka (článok 7 smernice) samotnej dane zo ziskov, ktorá zrazená byť môže.

Smernica 69/335/EHS pojednáva o zdaňovaní kapitálových vkladov a navýšení kapitálu právnických osôb. Článok 7 ods. 1 prikazuje od zdanenia upustiť, pokiaľ sa toto zdanenie neuplatňovalo pred 1.7.1984.

G. Zákon o dani z pozemkov

1. Zhodnotenie súčasného zákona o dani z nehnuteľností

Zdanenie nehnuteľností je predmetom právnej úpravy dane z pozemkov, dane zo stavieb a dane z bytov, ktorú s účinnosťou od 1.1.1993 schválila Národná rada a bola uverejnená v zbierke zákonov SR pod č. 317/1992.

1.1 Uvedený zákon má dosiaľ 8 noviel a pozostáva zo 6 častí, ktoré upravujú daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov, spoločné ustanovenia, splnomocňujúce ustanovenia a prechodné a záverečné ustanovenia.

1.2 10-ročné uplatňovanie tohto zákona v praxi ukazuje, že existujú principiálne, vecné a formálne nedostatky, najmä

1.2.1 zdaňovanie podľa rôznych princípov. Niektoré druhy pozemkov sú zdaňované pevnou sadzbou na m² a niektoré percentom z hodnoty určenej podľa BPEJ. Stavby a byty sú zdaňované pevnou sadzbou a rôznymi prirážkami na m², nadzemné podlažia sú zdaňované len prirážkou na m²

1.2.2 existuje zbytočne veľa rôznych sadzieb,

1.2.3 zákon obsahuje množstvo výnimiek, ktoré nemajú opodstatnenie,

1.2.4 zákon obsahuje všeobecné ustanovenia ako sú penále a pokuty, ktoré patria do osobitného predpisu.

Keďže ďalšia novelizácia platného zákona by zjavne neodstránila súčasné nedostatky, navrhuje sa vypracovať nový zákon.

2. Cieľ novej právnej úpravy zákona

Cieľom nového zákona o dani z pozemkov je vytvorenie právneho základu pre transparentné zdanenie pozemkov. Odstránením značného počtu výnimiek a zjednotením sadzieb sa má naplniť princíp spravodlivosti zdanenia. Nový zákon má byť oveľa jednoduchší.

3. Štruktúra zákona o dani z pozemkov

3.1 Prvá časť

3.1.1 Daňovníkmi sú vlastníci pozemku, a to aj v prípade, že pozemok je dlhodobo prenajatý a pod. Rozhodujúci je vlastník zapísaný v katastri. Týmto sa sleduje zjednodušenie určenia daňovníka. Daňovník je platiteľom dane. Prípady

spoluvlastníctva (BSM a podielové), sporov o vlastníctvo a absencie vlastníka budú riešené v zákone osobitne.

3.1.2 Predmetom dane sú pozemky na území Slovenskej republiky v členení orná pôda, vinice, trávne porasty, záhrady, lesné pozemky, rybníky, zastavané plochy, stavebné pozemky a ostatné plochy.

3.1.3 Základom dane je výmera pozemku v m².

3.1.4 Sadzba dane je v Sk/m² a je závislá od druhu pozemku. Lokalita pozemku sa zohľadní koeficientom.

3.2 Časť druhá

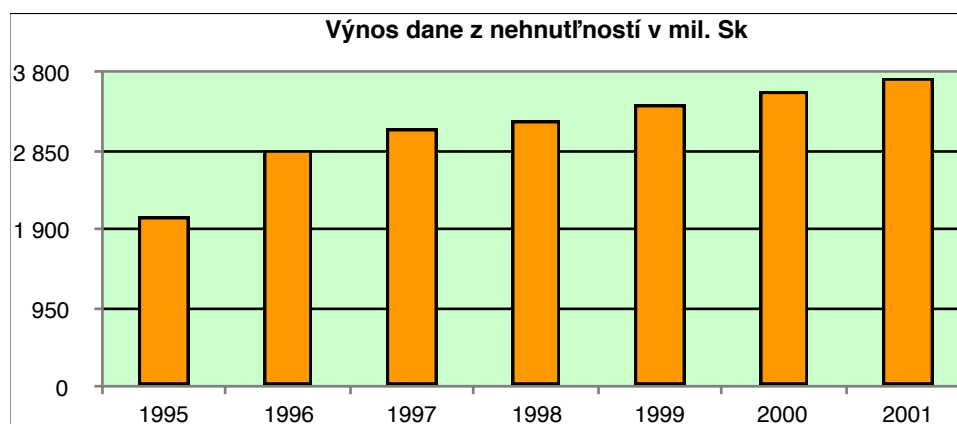
Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok. Na vznik alebo zánik daňovej povinnosti je rozhodujúci stav k 1.1. zdaňovacieho obdobia. Pri prvom platení dane daňovník podá daňové priznanie k 1.1. zdaňovacieho obdobia. Ďalšie roky, pokiaľ nedôjde k zmene, sa daňové priznanie podávať nemusí. Daň je splatná vždy k 1.1. zdaňovacieho obdobia. Na zmeny predmetu dane, ako aj na zmeny vlastníkov sa počas zdaňovacieho obdobia neprihliada.

Správca dane môže podľa vlastnej úvahy poskytnúť daňovú úľavu do výšky 100%. Taktiež môže od vyberania dane čiastočne alebo celkom upustiť.

Všeobecné procesné ustanovenia určuje zákon o správe daní. Sankcie upraví osobitný právny predpis.

4. Dopad na miestne rozpočty

Prehľad o výnose dani z nehnuteľností v rokoch 1995 až 2001 poskytuje nasledovný graf:

Zdroj: MF SR

Táto daň bola v roku 2001 predpísaná z nasledovných výmer:

Druh	Výmera v mil. m ²	Priemerná sadzba na m ² v Sk	Očakávaná daň v mil. Sk
Orná pôda, vinice	14 419	0,10	1 442
Trávne porasty	6 929	0,05	346
Záhrady	820	0,50	410
Lesné pozemky	9 570	0,05	479
Rybníky	73	0,10	7
Zastavané plochy	726	5,00	3 630
Stavebné pozemky	49	10,00	490
Ostatné plochy	696	1,00	696
Očakávaný výnos dane celkom v mil. Sk			7 500

Tieto výmery neobsahujú výmery, ktoré boli oslobodené od dane. Z uvedeného vyplýva, že výnos dane z pozemkov bude o cca 4 mld. Sk vyšší ako bol výnos dane z nehnuteľností.

5. Vzťah k ústave SR a k právnym normám EÚ

Predkladaný zámer je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a nie je v rozpore s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

H. Zákon o dani z úžitkových vozidiel

1. Zhodnotenie súčasného zákona o cestnej dani a jeho nedostatky

Cestná daň je predmetom zákona č. 87/1994, ktorý má dosiaľ 3 novely. Jemu predchádzal zákon č. 319/1992, ktorý novelizovaný nebol.

Uplatnenie cestnej dane výlučne podľa objemu motora alebo hmotnosti a množstva emisií bude mať za následok pomerne silný dopad na sociálne slabšie vrstvy. Súkromne vlastnených vozidiel, nepoužívaných na podnikanie je síce 1.070 tis., no väčšinou sú to vozidlá (55% osobných vozidiel je starších ako 14 rokov, materiál ministerstva financií) staršie, ktoré nespĺňajú emisné normy. Nastala by paradoxná, i keď logická situácia, že z najstarších áut, ktoré vlastní najslabšie sociálne skupiny, by sa odvádzala najvyššia cestná daň, lebo majú najviac emisií. Typickým príkladom je dôchodca, ktorý vlastní 30-ročné udržiavané vozidlo, jazdí na ňom 5-krát do roka (lebo viac si nemôže dovoliť) a musí platiť vysokú daň, lebo jeho vozidlo nespĺňa emisné normy.

Zákon zdaňuje osobné motorové vozidlá používané na podnikanie alebo v súvislosti s podnikaním sadzbami 1.600,- Sk až 5.600,- Sk ročne podľa zdvihového objemu motora a úžitkové vozidlá a autobusy sadzbami 1.800,- Sk až 71.800,- Sk ročne podľa celkovej hmotnosti.

Keďže nový zákon má zdaňovať len úžitkové vozidlá, navrhuje sa nahradiť ho zákonom o dani z úžitkových vozidiel.

2. Cieľ novej právnej úpravy zákona

Cieľom nového zákona o dani z úžitkových vozidiel je vytvorenie právneho základu pre zdanenie všetkých úžitkových vozidiel. Nový zákon

1. bude zdaňovať všetky vozidlá a prípojné vozidlá bez ohľadu na ich použitie
2. bude zohľadňovať zaťaženie životného prostredia podľa množstva emisií formou úľavy na dani
3. bude v nevyhnutnej miere zohľadňovať požiadavky smernice č. 92/106/EHS na zľavy pre kombinovanú dopravu
4. nebude obsahovať výnimky
5. zrušenie výnimiek môže mať za následok plošné zníženie sadzieb dane pre úžitkové vozidlá, ktoré sú v porovnaní s minimálnymi sadzbami stanovenými

smernicou č. 99/62/ES príliš vysoké. So znížením sadzieb sa ale k 1.1.2004 neráta.

3. Štruktúra zákona o dani z úžitkových vozidiel

3.1 Časť prvá

- 3.1.1 Daňovníkom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je ako držiteľ vozidla alebo prípojného vozidla zapísaná v dokladoch vozidla alebo užívateľ.
- 3.1.2 Predmetom dane je vozidlo, ktoré má pridelené evidenčné číslo alebo zvláštne evidenčné číslo.
- 3.1.3 Základom dane pri úžitkových vozidlách a autobusoch je ich celková hmotnosť v tonách a počet náprav. Úľava na dani podľa množstva emisií.
- 3.1.4 Nevyhnutná úľava na dani pre kombinovanú dopravu v zmysle smernice č. 92/106/EHS. Zo 148 425 úžitkových vozidiel bola pre 106 vozidiel podaná žiadosť na vrátenie dane z titulu kombinovanej dopravy. Kombinovaná doprava má v závislosti od cenových relácií význam od vzdialenosti 500 až 800 km (informácia ministerstva dopravy). Na takéto vzdialenosti je Slovensko jednoducho malé, takže vnútroštátna kombinovaná doprava sa takmer nerealizuje. Medzištátna kombinovaná doprava je zase pri cenách zahraničných železníc oproti nákladom slovenských dopravcov pridrahá.

3.2 Časť druhá

- 3.2.1 Ostatné hmotnoprávne ustanovenia ako je zdaňovacie obdobie, vznik/zánik daňovej povinnosti a pod.
- 2. Všeobecné procesné ustanovenia určuje zákon o správe daní. Sankcie upraví osobitný právny predpis.

4. Dopad na miestne rozpočty

Uplatnenie dane len na úžitkové vozidlá bude mať za následok výpadok tej časti dnešnej cestnej dane, ktorá bola vyberaná z osobných vozidiel. To je pri 220 000 vozidlách a priemernej sadzbe 2.900,- Sk 650 mil. Sk.

5. Vzťah k ústave SR a k právnym normám EÚ

Predkladaný zámer je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a nie je v rozpore s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

I. Zákon o dani z pridanej hodnoty

1. Zhodnotenie súčasného zákona o DPH a jeho nedostatky

Zdanenie pridanej hodnoty je predmetom právnej úpravy č. 289/1995, ktorú s účinnosťou od 1.1.1996 schválila Národná rada.

Uvedený zákon má doposiaľ 10 noviel. Jemu predchádzal zákon č. 222/1992 s účinnosťou od 1.1.1993, ktorý mal 7 noviel.

Zákon sa novelizáciami postupne upravuje tak, aby vyhovoval platným smerniciam EÚ, najmä smernici č. 77/388 a jej novelám.

Navrhuje sa preto novela zákona, ktorá zohľadní požiadavky smerníc EÚ a predmetný zákon zjednoduší tam, kde to je možné.

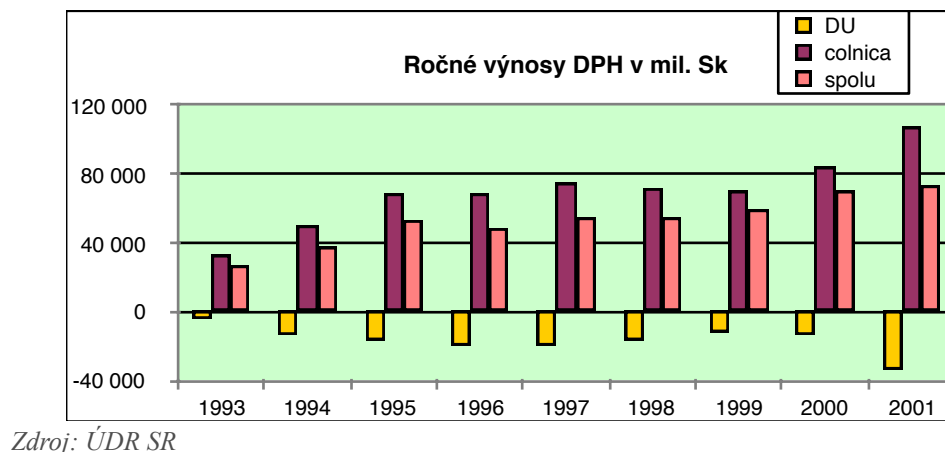
2. Cieľ novej právnej úpravy zákona

Cieľom novely zákona o DPH je

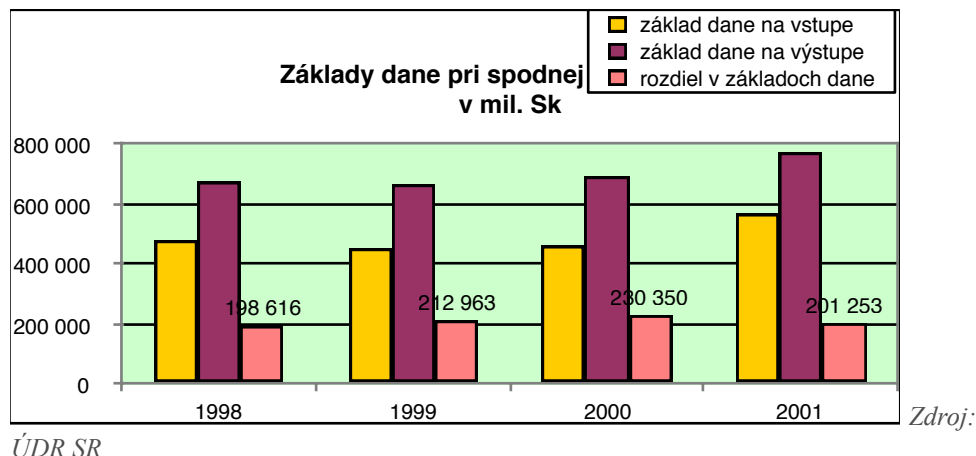
1. zjednotiť spodnú a hornú sadzbu DPH,
2. znížiť hranicu na registráciu DPH podľa požiadavky EÚ z dnešných 3 mil. Sk na 1,5 mil. Sk ročného obratu,
3. oslobodenie od dane len v prípadoch kogentne stanovených smernicami EÚ a zapracovanie ďalších požiadaviek smerníc EÚ.

3. Dopad na štátny rozpočet

Prehľad o výnose DPH v rokoch 1993 až 2001 poskytuje nasledovný graf:

- 3.1** Pri odhade výnosu DPH je nutné zohľadniť tú skutočnosť, že štátny rozpočet na rok 2003 ráta so zvýšenou spodnou sadzbou vo výške 14% a s hornou sadzbou vo výške 20%. To znamená, že pri jednotnej sadzbe vo výške 20% sa výnos DPH z hornej sadzby nemení a z dolnej sa zvýši o 6% z rozdielu základov dane na vstupe a výstupe, ako znázorňuje nasledovný graf

Z uvedeného vyplýva, že rozdiel medzi základom dane na vstupe a na výstupe u spodnej sadzby je cca 200 mld. Sk. Zvýšením spodnej sadzby o 6 percentuálnych bodov sa jej výnos zvýši cca o 12 mld. Sk.

Ak by sa zjednotila sadzba DPH na úrovni 18%, zvýšil by sa výnos DPH na dolnej sadzbe o 8 mld. Sk a zároveň by sa znížil výnos na hornej sadzbe o 4 mld. Sk. Celkovo sa teda pri jednotnej sadzbe na úrovni 18% dá očakávať vyšší výnos o 4 mld. Sk a pri 19% sadzbe o 6 mld. Sk.

3.2 Zníženie hranice povinnosti registrácie

V roku 2001 bolo v Slovenskej republike 303 tis. fyzických osôb – podnikateľov a 63 tis. podnikov. Ústredné daňové riaditeľstvo evidovalo v roku 2001 122 tis. platcov DPH. To znamená, že cca 244 tis. podnikajúcich subjektov nie je registrovaných ako platiteľ DPH. Pri predpoklade, že 50.000 z nich dosahuje obrat medzi 1,5 mil. Sk a 3 mil. Sk, v priemere 2 mil. Sk, sa pri priemernej tvorbe pridanej hodnoty vo výške 30% z obratu dá očakávať výnos DPH vo výške 6 mld. Sk (50 000 platiteľov x 2 mil. Sk obrat x 33% pridaná hodnota x 20% daň), alebo 5,4 mld. Sk pri sadzbe DPH vo výške 18%.

Zdroj: Štatistický úrad SR a ÚDR SR

4. Vzťah k ústave SR a právnym normám EÚ

I. Zákon o dani z pridanej hodnoty

Predkladaný zámer je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a nie je v rozpore s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

J. Zákony o spotrebných daniach

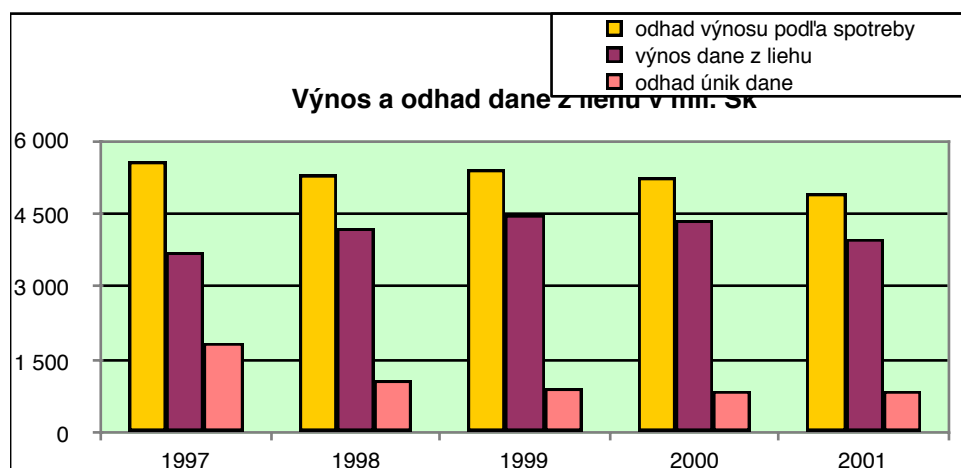
1. Zhodnotenie stavu súčasných zákonov o spotrebných daniach

1.1 Spotrebná daň z liehu, daň z vína a daň z piva

Z dôvodu kogentných ustanovení smerníc EÚ nie je možné alkohol obsiahnutý v rôznych alkoholických nápojoch zdaňovať jedným spôsobom a jednou sadzbou na liter čistého alkoholu. Preto je nutné zachovať tri rôzne sadzby na zdanenie alkoholu v liehu, pive a víne.

1.2 Daň z liehu

Platná právna úprava č. 229/1995 uplatňuje sadzbu vo výške 250,- Sk na liter čistého liehu, ktorá zodpovedá požiadavkám smernice 92/84/EHS, tá stanovuje minimálnu sadzbu vo výške 550 EURO na hl čistého liehu.

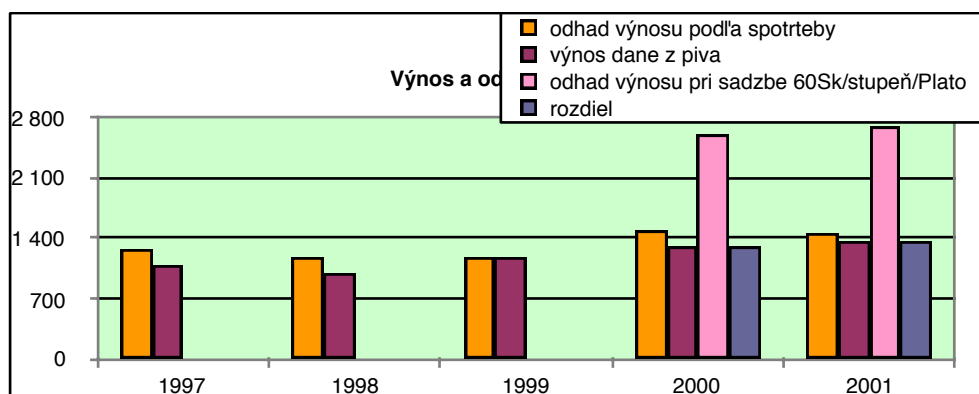

Zdroj: Ústredné daňové riaditeľstvo SR

Pri liehu dochádza k vysokým daňovým únikom. Rozdiel medzi odhadom dane podľa spotreby a výnosu je cca 1 mld. Sk. Aj preto je nutné dôsledne uplatniť smernicu č. 92/12/EHS o zavedení všeobecného systému uplatňovania spotrebnej dane.

1.3 Daň z piva

Sadzba uplatňovaná od 1.1.2003 vo výške 30 Sk/stupeň Plato/hl zodpovedá požiadavkám smernice 92/84/EHS, ktorá stanovuje minimálnu sadzbu vo výške 0,784 EURO/stupeň Plato/hl. Pre malé pivovary, to je ročná produkcia do 200 000 hl, je daň 23,- Sk/stupeň/Plato. Táto výnimka je síce v súlade so smernicou EÚ, no v rámci EÚ sa jedná skôr o úspešnú prácu lobistov ako o realizáciu daňových princípov a má byť zrušená preto, že dochádza k deformácii cien piva.

Zdroj: ÚDR SR

Aby sa však zdanenie alkoholu v pive priblížilo k zdaneniu alkoholu v liehu, navrhuje sa sadzba 60,- Sk/stupeň/Plato/hl. Výnos z tejto dane by sa potom zdvojnásobil, čo predstavuje zvýšenie o 1,35 mld. Sk. Náklady na výber a kontrolu dane by stúpili minimálne, keďže ide len o zvýšenie už existujúcej sadzby. Daň z piva by tak stúpila pri ½ litre 10° piva z 1,5 Sk na 3,- Sk.

1.4 Daň z vína

Smernica č. 92/84/EHS požaduje síce zdanenie tichého vína a šumivého vína, stanovuje minimálnu sadzbu tichého vína na 0 EURO/hl a šumivého vína tiež na 0 EURO/hl.

Zároveň smernica č. 92/12/EHS požaduje zavedenie daňového skladu na víno a to aj v prípade, že sadzba dane je nulová.

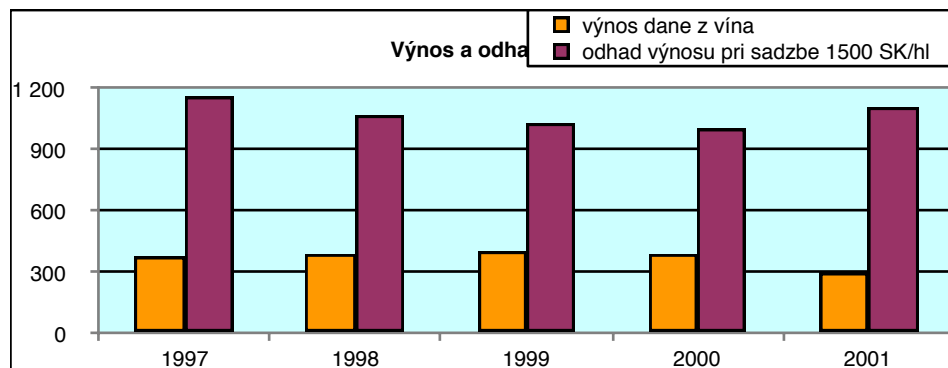
Zákon č. 309/1993 Zb. zdaňuje tiché víno sadzbou 0,- Sk/hl, šumivé víno a medziprodukty, ako napr. portské víno sadzbou 2.400,- Sk/hl a šumivé víno do 8,5% alkoholu sadzbou 1.700,- Sk/hl. Pre takéto zdanenie hovorí fakt, že výrobcov tichého vína je značný počet a náklady na výber dane a potenciálne daňové úniky sú značne vysoké, ako aj fakt, že v okolitých krajinách sa tiché víno nezdaňuje.

Na druhej strane rozlišovať zdanenie tichého a šumivého vína len preto, že výrobcov šumivého vína štát dokáže ľahšie zdaníť, nie je spravodlivé.

Riešenie by bolo upustiť aj od zdanenia šumivého vína a medziproduktov. V tomto prípade vznikne výpadok spotrebnej dane z vína vo výške cca 300 mil. Sk a zároveň sa ušetria náklady na výber a kontrolu tejto dane.

Nadalej však by zdanenie alkoholu vo víne a pive nebolo rovnaké a nepriblížilo sa k zdaneniu alkoholu v liehu. Preto je navrhované zdaňovať sadzbou 1.500,- Sk/hl všetky druhy vína. Pri stanovení tejto sadzby sa vychádza z priemerného obsahu alkoholu vo víne vo výške 10%. Po uplatnení sadzby dane vo výške 1.500,- Sk/hl na všetky druhy vína stúpne na úrovni

dnešnej spotreby výnos dane z tichého vína o 0,827 mld. Sk a výnos dane zo šumivého vína klesne o 40 mil. Sk, čiže celkový dopad je 0,787 mld. Sk.

Zdroj: ÚDR SR

1.5 Daň z tabaku a tabakových výrobkov

Zdanenie tabaku a tabakových výrobkov je predmetom zákona č. 312/1993 Zb., ktorý nadobudol účinnosť 1.1.1994 a mal doteraz 10 noviel. Takisto ako ostatné spotrebné dane, aj táto je predmetom smerníc EÚ, konkrétne č. 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/EHS. Tieto smernice presne stanovujú minimálne zdanenie tabaku a tabakových výrobkov. Z dôvodu procesu harmonizácie si bude platná právna norma vyžadovať ďalšie zmeny, hlavne zvýšenie spotrebnej dane na požadovaných 57% z maloobchodnej predajnej ceny vrátane DPH najpredávanejšieho typu cigariet, najmenej 60 EUR/1000 ks, ako to požaduje smernica 92/79/EHS.

Krátke cigarety v cene 45,- Sk vrátane DPH/20 ks sú na Slovensku najpredávanejšie. Po odrátaní DPH vo výške 20% a spotrebnej dane vo výške $20 \cdot 0,95 \text{ Sk} = 18 \text{ Sk}$ ostáva 19,50 Sk, čiže 0,975 Sk/ks, čo predstavuje predajnú cenu (PC) bez dane z tabaku a DPH najpredávanejšej cigarety. Táto cena spolu so spotrebnou daňou (SD) vo výške 57% z maloobchodnej ceny (MC) a DPH vo výške 20% tvorí maloobchodnú cenu, čiže

$$MC = (PC + 0,57 \cdot MC) \cdot (1 + DPH)$$

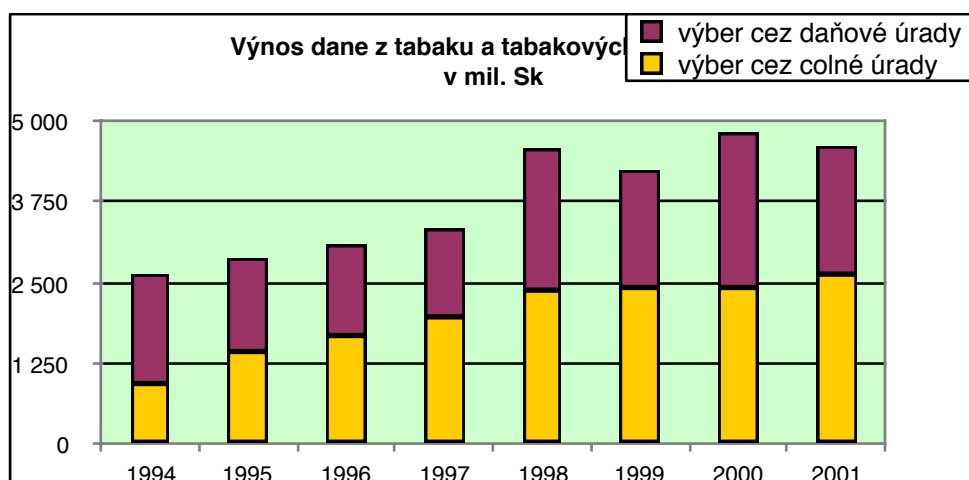
$$MC = (0,975 + 0,57 \cdot MC) \cdot 1,2$$

$$MC = \frac{1,2 \cdot 0,975}{(1 - 1,2 \cdot 0,57)} = 3,70 \text{ Sk}$$

$$\Rightarrow SD = 0,57 \cdot MC = 2,10 \text{ Sk}$$

Ani spotrebná daň vo výške 2,10 Sk/ks však nespĺňa druhu požiadavku, aby výška dane bola najmenej 60 EUR/1000 ks, čo je z dnešného pohľadu astronomických 2,52 Sk (od 1.1.2006 dokonca 2,69 Sk/ks)

Nasledovný graf poskytuje prehľad o výnosoch dane z tabaku a tabakových výrobkov:

Zdroj: ÚDR SR

Ako ukazuje nasledovná tabuľka, sadzby dane boli v rokoch 1994 až 2002 zvýšené 6-krát.

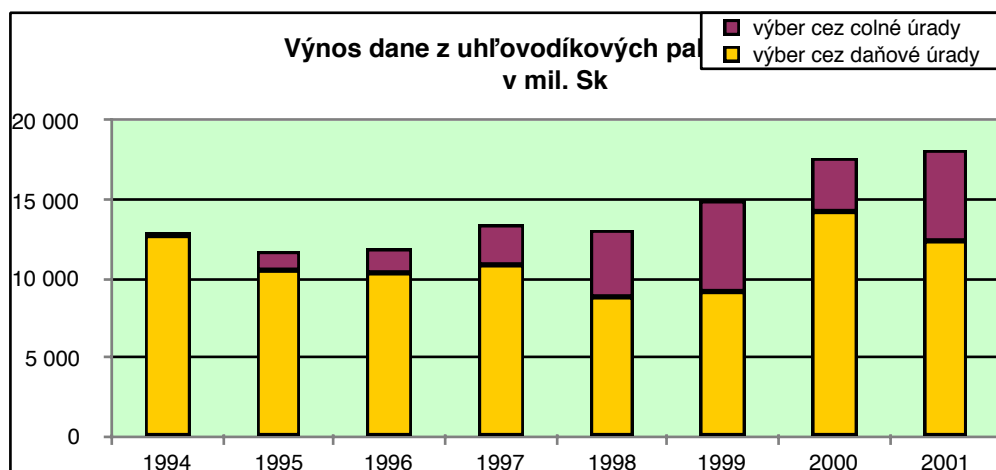
Vývoj sadzieb dane z tabakových výrobkov				
	sadzba v Sk/kus	cigarety		cigary
zákon číslo	ku dňu	dlhé	krátke	
312/93	1.1.1994	0,58	0,30	0,00
182/94	1.8.1994	0,60	0,30	0,00
367/97	1.1.1998	0,80	0,50	0,00
333/98	1.8.1998	0,80	0,35	0,00
152/99	1.7.1999	0,85	0,45	0,50
339/99	1.1.2000	0,90	0,50	0,50
582/01	1.1.2002	0,95	0,70	0,95
641/02	1.1.2003	0,95	0,95	0,95

V porovnaní s výnosmi dane z tabaku a tabakových výrobkov a po zohľadnení trendu poklesu spotreby cigariet sa dá povedať, že výnosy približne korelujú so sadzbami.

Na Slovensku sa ročne spotrebuje cca 6 mld. kusov cigariet a cca 700 ton tabaku. Pri zvýšení sadzby dane na 1,60 Sk/cigaretu a 1.600,- Sk/kg na tabak stúpne výnos tejto dane o 4,375 mld. Sk. Smernica EÚ nebude naplnená ani zďaleka, keďže minimálne zdanenie má byť 2,52 Sk/ks.

1.6 Daň z minerálnych olejov

Zdanenie minerálnych olejov upravuje zákon č. 239/2001 Zb., ktorý nahradil zákon o dani z uhľovodíkových palív a mazív č. 316/1993 Zb.

Zdroj: ÚDR SR

Graf ukazuje výnos dane z uhľovodíkových palív a mazív, ktorá bola k 1.1.2002 nahradená daňou z minerálnych olejov a tabuľka porovnáva platné sadzby dane s minimálnymi sadzbami dane EÚ stanovenými v smernici 92/82/EHS.

Porovnanie sadzieb dane z minerálnych olejov uplatňovaných od 1.1.2003 a minimálnych sadzieb EÚ					
druh	dnešná min. sadzba v Sk (v EÚ)	platná sadzba v Sk (v SR)	min. sadzba v EÚ od 1.1.2004 v Sk	navrhovaná sadzba v Sk od 1.1.2004	rozdiel v %
bezolovnatý benzín	12054	12400	15078	15500	2,72%
olovnatý benzín	14154	14500	17682	18000	1,77%
Kerozín	10290	11800	12684	14000	9,40%
Nafta	10290	11800	12684	14000	9,40%
vykurovací olej	546	600	882	1500	41,20%
LPG	4200	4300		7000	

Ako vidieť, minimálne sadzby EÚ stanovené smernicami 92/82/EHS sú na rok 2003 splnené. Na rok 2004 EÚ stanovila nové sadzby v smernici, ktorá je schválená a ku ktorej sa ešte musí vyjadriť Európsky parlament. Navrhuje sa zvýšenie sadzieb dane z minerálnych olejov tak, aby v roku 2004 bola smernica EÚ splnená. Pri nových sadzbách sa ráta s výnosom vyšším o 3,73 mld. Sk.

2. Uplatňovanie dane

Pre správu spotrebných daní sa požaduje zaviesť všeobecný systém uplatňovania spotrebnej dane (okrem dane z minerálnych olejov, kde tento systém už zavedený je) v zmysle smernice č. 92/12/EHS. Tento systém, spolu s ďalšími krokmi, ako napríklad zavedenie kontrolných pások s vysokým stupňom ochrany proti falšovaniu na lieh a cigarety má spresniť evidenciu pohybu tovarov a znížiť daňové úniky.

K. Zákon o miestnych poplatkoch

1. Zhodnotenie súčasného zákona o miestnych poplatkoch

Miestne poplatky sú predmetom právnej úpravy č. 544/1990, ktorú s účinnosťou od 1.1.1991 schválila Národná rada. Uvedený zákon má dosiaľ 10 noviel.

Obce môžu vyberať nasledovné poplatky:

Poplatok		predmet poplatku	maximálna sadzba
1	za užívanie verejného priestranstva	plocha	10 Sk/m ²
2	za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie	nájom	500%
3	za ubytovaciu kapacitu,	lôžko	2 Sk/deň
4	za pobyt v kúpeľnom mieste alebo mieste sústreďeného cestovného ruchu	osoba	15 Sk/deň
5	za psa	pes	1000 Sk/ročne
6	zo vstupného	vstupné	20%
7	z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov	predajná cena	20%
8	za vjazd motorovým vozidlom do historických častí miest	motorové vozidlo	10 Sk/deň
9	z reklamy	reklama	5% z ceny reklamy 5 Sk/ m ²
10	za zábavné hracie prístroje	hrací prístroj	20 000 Sk/rok
11	za predajné automaty príplatek 500%, keď tovar je alkohol alebo tabak	predajný automat	1000 Sk/rok do 10 tovarov 2000 Sk/rok nad 10 tovarov
12	za umiestnenie jadrového zariadenia	jadrové zariadenie	Mochovce 37,7 mil. Sk Jasl. Bohunice 69,1 mil. Sk
13	za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych a drobných stavebných odpadov	množstvo odpadu	1200 Sk/rok

Výnos z týchto poplatkov okrem poplatku za zber komunálneho odpadu a umiestnenia jadrového zariadenia dosiahol 940 mil. Sk v roku 2001.

2. Špecifiká niektorých poplatkov

2.1 Poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov tvoril takmer 50% celkových výnosov, ale keďže je v rozpore so smernicami EÚ,

ktoré dovoľujú zaťažovať alkohol a tabak len jedenkrát a u nás je uvalená daň z liehu, piva a vína a daň z tabaku a tabakových výrobkov, bude musieť byť zrušený. Toto sa týka aj prirážky k predajným automatom, pokiaľ tovarom je alkohol alebo tabak.

2. Poplatok za užívanie verejných priestranstiev tvorí druhú najväčšiu časť výnosov všetkých poplatkov okrem poplatku za zber komunálneho odpadu a síce takmer 20%.
3. Poplatky za predajné automaty, za vjazd motorových vozidiel a za užívanie bytu na iné účely majú zanedbateľný výnos vo výške niekoľkých promile z celkových výnosov.
4. Poplatok za umiestnenie zábavných a hracích automatov má silne klesajúcu tendenciu z dôvodu neochoty obcí umiestnenie týchto automatov vôbec povoliť kvôli sprievodným javom, ako je napr. znečistenie, výtržníctvo a pod.
5. Niektoré poplatky nie sú spravodlivé. Napríklad poplatok za ubytovaciu kapacitu naberá charakter majetkovej dane, lebo spoplatňuje samotnú existenciu ubytovacieho zariadenia. Na druhej strane napr. reštauračná kapacita spoplatnená nie je.
6. Poplatok za umiestnenie jadrového zariadenia nespĺňa požiadavku všeobecnosti. V zákone je síce stanovený poplatok za umiestnenie všetkých jadrových zariadení, no v skutočnosti sa jedná len o dve a v dohľadnej budúcnosti len o jedno zariadenie. Celkovo je postihnutých menej ako 10% územia štátu, po odstavení Jaslovských Bohuníc menej ako 4%.
7. Výnos zo 7 štátnych daní je 400-krát vyšší ako z 10 miestnych poplatkov. Vzniká preto otázka, či by z čisto finančného hľadiska nebolo výhodnejšie poplatky (okrem poplatku za komunálny odpad) zrušiť. Poplatok za užívanie verejného priestranstva by obec mohla riešiť formou nájmu (pokiaľ to nezakazujú iné právne normy).

Z vyššie uvedených dôvodov by miestne poplatky v žiadnom prípade nemali byť súčasťou štátneho daňového systému.

M.Rekapitulácia

1. Nutné úpravy

Daňová reforma navrhnutá na predošlých stranách si vyžaduje konkrétne úpravy daňových zákonov. Niektoré zákony je potrebné napísať úplne nanovo, iné, najmä zákony o spotrebných daniach stačí novelizovať. U všetkých (nové znenie, či novela) sa predpokladá nadobudnutie účinnosti k 1.1.2004

1.	Zákon o dani z príjmov	- nové znenie
2.	Zákon o dani z pozemkov	- zmena názvu, nové znenie
3.	Zákon o dani z úžitkových vozidiel	- zmena názvu, úprava doterajšieho znenia
4.	Zákon o DPH	- nové znenie, zjednotenie sadzieb, zníženie hraníc na registráciu
5.	Zákony o spotrebných daniach	- novely v zmysle smerníc EÚ, prípadne zmena sadzieb.
Alternatívne úplne nové znenie jedného zákona na všetky spotrebné dane
6.	Zákon o dani z darovania, ...	- zrušenie bez náhrady
7.	Zákon o správe daní a poplatkov	- nové znenie

2. Dopad na rozpočty

Všetky odhady výnosov daní a prepočty sú statické a vzťahujú sa na rok 2001. To znamená, že nezohľadňujú ani hospodársky vývoj a ani vplyv samotných zmien na výnos daní. Napríklad pri zrušení cestnej dane z osobných motorových vozidiel nie je zohľadnený zvýšený predaj osobných áut a tým vyšší výnos DPH atď.

Vo februári 2003 požiadalo MF SR o prepočty tri inštitúcie, a sice IFP, INFOSTAT a SAV. Tieto prepočty vychádzajú z dát pre rok 2004 a sú zhrnuté v tabuľke v prílohe 1.

Čiste statický prepočet na úrovni roka 2001 nie je postačujúci pre vyčíslenie dopadu na ŠR v roku 2004. Z tohto dôvodu budú vykonané nasledovné úpravy:

- 2.1** Pri dynamických daniach (to sú tie, ktoré sú vyjadrené percentuálne zo základu podliehajúceho inflácii) bude ich zvýšenie alebo výpadok valorizovaný 8%ami ročne, čo za tri roky predstavuje faktor $1,08^3 = 1,260$
- 2.2** Pri statických daniach (to sú tie, ktoré majú pevnú sadzbu v Sk) bude zohľadnené navýšenie výnosu, s ktorým ráatal Inštitút finančnej politiky vo východiskách ŠR na rok 2004 a síce 3.440 mld. Sk na špecifických spotrebných daniach.
- 2.3** Súčasť neutrálneho dopadu na ŠR je aj odškodnenie dôchodcov, ktorých sa nižšie zdanenie príjmov netýka, ktorí ale majú vyššie náklady z dôvodu zvýšenia spodnej sadzby DPH. V roku 2001 bolo celkovo vyplatených 73,379 mld. Sk dôchodkov (starobné, invalidné a vdovské). Pri valorizácii 8% ročne to je 92,436 mld. Sk. Predpokladá sa nasledovné rozdelenie v rámci spotrebného koša: 10% dôchodkov je vydaných na produkty a služby bez DPH, 70% so 14% DPH a 20% s 20% DPH. (Priemerné štatistické rozdelenie spotrebného koša je nasledovné: 11% bez DPH, 49% s DPH 14% a 40% s DPH 20%.) Z toho vyplýva nasledovné odškodnenie:

pri 18% DPH	1,962 mld. Sk
pri 19% DPH	2,684 mld. Sk
pri 20% DPH	3,405 mld. Sk

4. Ministerstvo Práce, sociálnych vecí a rodiny navrhuje nasledovné kroky, ktoré majú motivovať k práci, v oblasti politiky rodiny:

- 2.4.1** Zvýšenie plošnej podpory vo forme prídavku na dieťa z 270 Sk na 600 Sk. Prídavok na dieťa by sa vyplácal v rovnakej výške bez ohľadu na počet detí v rodine, finančnú situáciu rodičov a vek dieťaťa.
2. Súčasné zrušenie príplatkov k prídavkom na dieťa vo výške 210 Sk až 620 Sk na dieťa
3. Zrušenie nezdaniteľného minima na dieťa vo výške 16.800 Sk
4. Zavedenie tzv. daňového bonusu na dieťa. Tento bonus môže daňovník čerpať len keď je zamestnaný a má príjem aspoň vo výške mesačnej minimálnej mzdy. Maximálna výška bonusu je navrhnutá na 1,5 násobok životného minima a s rastúcim príjmom rodičov klesá.

Rozpočet MPSVaR na rodinné prídavky príplatky k rodinným prídavkom je na rok 2003 vo výške 9,626 mld. Sk. To znamená, že body 2.4.1 a 2.4.2 majú pri 1,33 mil. detí neutrálny dopad ($1,33 \text{ mil} * 600 \text{ Sk} * 12 \text{ mes.} = 9,576 \text{ mld. Sk}$).

Body 2.4.3 a 2.4.4 by riešilo MFSR a keďže nezdaniťné minimum na dieťa sa s výškou príjmu nemení, ale daňový bonus klesá, vznikol by pri nezmenenom počte nezamestnaných prebytok vo výške 246 mil. Sk.

- 2.5** Výdavky na pasívnu politiku trhu práce, to sú podpory v nezamestnanosti a na sociálnu politiku (sociálne dávky a sociálna pomoc okrem prídavkov na deti a príplatku k prídavku na dieťa) vo výške cca. 15 mld. Sk budú z dôvodu kompenzácie nárastu DPH zvýšené o tú istú percentuálnu časť, ako dôchodky.

pri 18% DPH	0,318 mld. Sk
pri 19% DPH	0,436 mld. Sk
pri 20% DPH	0,553 mld. Sk

3. Sumarizácia

			Dopad	
			rok 2001	rok 2004
3.1	Rovná daň zo zisku	15%	-21,28	-26,81
		16%	-20,60	-25,96
		17%	-19,73	-24,85
		18%	-18,73	-23,60
		19%	-17,50	-22,04
		20%	-16,40	-20,66
3.2	DPH	18%	9,60	12,09
		19%	13,80	17,38
		20%	18,00	22,67
3.3	Odškodnenie dôchodcov	18%		-1,96
		19%		-2,68
		20%		-3,40
3.4	Zmena politiky podpory rodín, zavedenie daňového bonusu			0,25
3.5	Zvýšenie sociálnych dávok a podpory v nezamestnanosti z dôvodu zvýšenia DPH.			
			18%	-0,32
			19%	-0,44
			20%	-0,55
3.6	Daň z pozemkov			4,00
3.7	Daň z úžitkových vozidiel		-0,65	-0,76
3.8	Zrušenie trojdane (trojdaň má klesajúcu tendenciu)		-1,65	-1,50

3.9 Spotrebné dane

Súčet spotrebných daní po odrátaní navýšenia, s ktorým bolo rátané vo východiskách ŠR na rok 2004 je 7,81 mld. Sk. Na túto sumu pripadne DPH vo výške 18, 19 alebo 20%.

3.7.1 Daň z liehu **1,00**

3.7.2 Daň z piva **1,35**

3.7.3 Daň z vína **0,79**

3.7.4 Daň z tabaku **4,38**

3.7.5 Daň z minerálnych olejov **3,73**

3.7.6 Pôvodné navýšenie spotrebných daní
vo východiskách ŠR **-3,44**

3.7.7 DPH z navýšenia	pri 18% DPH	1,41
	pri 19% DPH	1,48
	pri 20% DPH	1,56

3.10 Zrušenie miestneho poplatku za predaj
alkoholu **-0,43**

Spolu pri DPH 19% a dani z príjmov 16% mld. Sk **-0,85**

Rôzne kombinácie ako aj celkový dopad na ŠR v roku 2004 po zohľadnení východísk ŠR pre rok 2004 je uvedený v prílohe 2.

Q. Prílohy

1. Kvantifikácia – Daň z príjmov a DPH

Poznámka: Údaje od Infostatu sú pri sadzbe dani zo zisku 16% až 19% a 21% až 24% lineárne interpolované v zmysle bodu 3.1. správy od Infostatu. Pôvodné údaje komisie (str. 38 a str. 46) sú na báze roku 2001 a pre účely tejto tabuľky boli upravené na rok 2004 faktorom $(1,08)^3$. Údaje od Infostatu a Inštitútu finančnej politiky Ministerstva financií (IFP MF) sú na báze roku 2004. Údaje Slovenskej akadémie vied (SAV) sú podľa pesimistickejšieho variantu a tiež na báze roku 2004.

2. Celkový dopad na štátny rozpočet

3. Dopad dane zo zisku (16%) a DPH (19%) na daňovníkov – jednotlivcov a osamelých rodičov, 1 až 5 detí

4. Dopad dane zo zisku (16%) a DPH (19%) na daňovníkov – rodiny, dvaja zarábajúci, 1 až 5 detí

5. Dopad dane zo zisku (16%) a DPH (19%) na daňovníkov – rodiny, jeden zarábajúci, 1 až 5 detí

6. Často kladené otázky

